

ای کاش که دیوار تنم در می شد
پرواز از این قفس میسر می شد
یک شب دل «رهگذر» رهایی می دید
آن شب به هزار شب برابر می شد

پرواز در قفس



سروده های رهگذر هیدجی

سرشناسه : صالحی، عوضعلی
عنوان و نام پدیدآور : پرواز در قفس / سروده های رهگذر هیدجی.
مشخصات نشر : ابهر: البرز ابهر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۲۱۶ ص.
شابک : ۱۵۰۰۰۰ ریال : 978-600-96360-5-1
وضعیت فهرست نویسی: فیفا
رصوع : شعر فارسی -- قرن ۱۴
موضوع : Persian poetry -- 20th century
رده بند کنگرا : ۱۳۹۶ پ ۷۸۵ الف / ۸۱۳۱ PIR
رده بند دیس : ۸۱۶/۶۲
شماره کتابشناسی : ۴۸۲۰۸۲۰



پرواز در قفس



- ناشر البرز ابهر
- چاپخانه سقایق
- نویسنده رهگذر هیدجی
- ناظر چاپ محمد یارنس
- صفحه آرای مریم مرسلی
- شمارگان ۱۰۰۰ جلد
- نوبت چاپ اول
- شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۳۶۰-۵-۱
- قیمت ۱۵۰۰۰ تومان

نشانی: ابهر خیابان آیت اله طالقانی جنوبی، روبروی مخابرات، کوچه مهر
تلفن های تماس: ۰۲۴۲۵۲۴۵۳۳۹ - ۰۹۱۹۷۴۸۱۰۴۸

ره‌گذر هیدجی؛ شاعری از سلاله‌ی حکیمان

هیدج شاعری کر حکم، اما سرزمینی خردخیز و خردمندپرور است. که عالمان و شاعران بزرگی را در دامن پرمهر خویش پرورده است. امروز هم همان صدی گذشته را دارد و امروز هم بزرگانی از جنس حکیم هیدجی‌ها را در دامن دارد. علی‌صالحی هیدجی با تخلص ره‌گذر هیدجی از جمله پرورده‌های این شهر زیباست. هیدج با وجود چنین سیماهایی زنده است. ره‌گذر تا میرد چندین دفتر شعر ملهم از بینش‌های دینی و عرفانی و سرشار از معرفت شاعرانه تقدیم جامعه ادبی کرده است که در آنها روح جوشان شاعر به ترنم نغمه‌های عاشقانه و عارفانه پرداخته و فریادهای بی‌صدای عارفان دلسوخته با کاروان غزل همراه ساخته و ره‌توشه ره‌گذران جاده عشق و عرفان ساخته است. ره‌گذر متولد اردیبهشت ۱۳۳۰ هجری است. خانواده‌اش اهل علم و دانش بوده و شاید جد بزرگش عبدالستار با کاروان عشق از تبریز حرکت کرده و رحل اقامت در هیدج افکنده است. این خانواده نه تنها اهل علم و

فرهنگ بوده، حتی در آبادانی و توسعه شهر نقش بارزی داشته‌اند. هنوز هم این خانواده میراث دار فرهنگی هیدج است و هنوز سینه شاعری که قصد پردازش سیمای ادبش را داریم یکی از فرهیختگانی است که صحنه به صفحه تاریخ یک صد سال گذشته را در خود دارد. ایشان فراز و رود تاریخ ان سرزمین را در حافظه دارد و می‌توان از ایشان به عنوان منبع تاریخ شفاهی مسائل سیاسی و فرهنگی شهر مورد پرسش و مطالعه قرار داد.

از همان دوران کودکی هر شر و استعداد عوضعلی در میان ایل و طایفه پیچیده و نگاه‌ها را به سوی خود جلب کرده بود. او دوران ۶ ساله ابتدایی را در کمتر از سه سال به انجام رسانده و با توجه به علاقه و عشق به دانش‌های دینی وارد حوزه علمیه شد. هیدج برای وسعت خیال و اندیشه او کوچک می‌نمود لذا رهسپار شهرهایی چون قم، شیراز، اصفهان و مشهد شد و آنگاه با رهسپاران کاروان علم و ادب راهی سفرهای طولانی شد و دور شهرهای قونیه، عراق و حجاز را حاب گشت و سرانجام مقیم مشهد شد و لحظه‌ای از تلمذ علم و عرفان فارغ نشد. تنها درگذشت پدر بزرگوارش او را به سرزمین مادری کشاند.

او، امروز با دسترنج خود معاشش را تأمین می‌کند و با کشاورزی در دل طبیعت، روح سرشار از عطوفت و مهربانی اش را سیراب می‌کند. شعر و سخن، گویی از استعدادهای ذاتی اوست و در کنار ایشان در اندک زمانی دل به زیبایی‌های کلامش خواهد سپرد زیرا ایشان شنوندگان

خود را با کلام موزونش مسحور می گرداند و زبان شعریش دلها را نرم می کند. در این شعرها آوای قلب پر شور شاعری را می شنویم که ضمن درک زیبایی های آفرینش، به بیان دردهای اجتماعی نیز می پردازد و آسمان را با زمین آشتی می دهد. تا امروز دفترهای شعرش عناوین چون «کایان غزل، ماجرای عشق، نغمه های عاشقانه و فریاد بی صدا» داشته است و البته «دیوان رهگذر هیدجی» که خود شامل شش جلد است و دارای اشعار تنوعی است که برای سیراب کردن جان های تشنه سروده شده اند.

رهگذر به عنوان مصنف اجتماعی نیز همواره در خدمت شهر و دیار خویش بوده و از طرف گوناگون به خدمت علاقه مند است. او در زمینه تشکیل انجمن های ادبی، هیدج، خاندیره و ابهر فعال بوده و هم اینک رئیس انجمن ادبی هیدج است و در میان حلقه شاعران و ادیبان شعر، همچنان عمر خود را صرف یافتن استعداد های جوان می کند. البته با توجه به قدرت قلمی، اخلاق پسندیده، ابتذالات سرشار، صداقت و پاکی اش مورد لطف اساتید بزرگ ایران زمین نیز بوده و به لاش خانه امید و اتکای ادیبان نیز هست که از هر گوشه ایران بدان سری می آیند و از لطف و مهمان نوازی وی برخوردار می شوند.

رهگذر هیدجی نیز چون حکیم نامدار؛ حکیم هیدجی که همواره حسرت چشمه های سرد و زلال، کوه های سر به فلک کشیده هیدج را داشت و می سرود که:

فغان کی حسرتی قالدی اوره کده هیدجین اول سویوق بولاقلاری، باشی دومانلاری داغلاری

رهگذر نیز در عین بهره گیری از نعمات خداوندی، دل به صفای شعر بسته است و همواره از دلبستگی اش به هیدج می سراید.

او با دست به دامن ائمه شدن خویش، همواره چنین سروده است که «برای رهگذر شکست و مسکین»، «علی است رهبر مشکل گشا، علی مولا». با این اقتدای عشق بر ادب به خاندان ائمه اطهار، دل به ساحت عشق سپرده و دیگر علوم فراگرفته را تنها در راه این عشق دارای معنا و مفهوم می داند. او معتقد است:

بهل علم نجوم و صرف و نحو و فقه و فتوا را
پیرس از «رهگذر» اوصاف عشق کامل ما را

و بدینگونه نشان می دهد که دل به عشق بسته و در زیبایی این قسم، رهگذری بیش نیست و اشعارش چه فارسی و چه ترکی برای بیان عوالم عاشقانه اوست:

اشعارینی گه فارسی یازیبدیر، گهی تورکی،
باخسان دئیہ سن بالدی کره یتن قاریشیدیر.

در عین حال ضمن توجه به زیبایی و شیوایی زبان مادری خود، از غربت این زبان در کشورمان اظهار تأسف می کند:
هئچ اولکه ده تورکی دلی تک یوخدو شیرین دیل
ایراندا حثیف اولدوزی دریایه دوشوبدور.

رهگذر در عین دریافت زیبایی های خلقت و شکر به دربار احدیت،
گاهی چون علی اکبر صابر با پرسش از درگاه خداوندی سعی در بیداری
مردم دارد و سؤالاتی از این دست جای خود را در دفتر شعر او می گشاید:
گُزَرَن الله وِطَن اَبَاد اولاجاقدیر یا خیر
رهگذر غصه دن آزاد اولاجاقدیر یا خیر؟!

در بین اشعاری شاعر نشان می دهد که تا چه حد دغدغه وطن، ملت
و باورهای ملی دارد. او شاعر تغزل است، اما در فرم های شعری متعهد
به یک نوع نیست. به ویژه در سرودن اشعار ترکی از فرم های شعری
خاص ترکی مانند کرایلی، قوشما و دیگران نیز بهره می گیرد و اشعار
زیبایی در این قالب، می ریزد. همچنین می داند که زبان ترکی زبان
حکمت است و زبان احساس و حل اعتراض. زبان ترکی زبان شعری او
را نیز عاصی می کند و دل به شکو می گشاید و از بیان طنز بهره می گیرد
و قدم در راه اسلاف بزرگش می نهد:
رهگذرا بو رسمدیر دونیاده، دونیا طالبی،
هر زمان فرصت تاپاندا آنلایانی دانلادی.

مرد و نامرد اورتاسیندا هم آییق، هم یوخلو وار،
دور خوروز بیچاره، سن یاتدین، تیوقلار بانلادی.

رهگذر از سلاله ی حکیمانی است با باورهای دینی استوار و اعتقادات
مذهبی پاک و صمیمی که اشعارش مترنم است. او دیوانش را به دو زبان
ترکی و فارسی می آراید و در هر دو زبان به زیبایی و استواری تمام قلم

می چرخاند. پایه های شعرش محکم و استوار و قالب های هنریش را نیز براساس تناسب و هماهنگی مضمون انتخاب می کند و صلابت کلامش هر خواننده ای را مجذوب می کند. علاوه بر موضوعات عرفانی، مضامین اجتماعی، اخلاقی و ادبی، حتی تنقیدات سیاسی نیز جایی در میان اشعار ایشان دارد. اما هر چه می سراید از صمیم قلب و از روی باورهای است که عناصر حقیقت را از بارز و قابل مشاهده است.

رهگذر دارای ادبیات وسیع مذهبی، تاریخی و ادبی است. اگر او را منبع بزرگی برای تاریخ شعرهای همدج بنامیم خطا نکرده ایم. شناخت وی از تاریخ و شخصیت های ملی و مذهبی منطقه نیز در حد بسیار بالایی است. اما آنچه نظر هر دیدار کننده ای را جلب می کند سادگی، صمیمیت و اخلاق حسنه اوست. در فرصتی دیگر به هنر کلامش نظر خواهیم انداخت و سخنان عارفانه اش را خواهیم کاوید.

سید علی کریمی